

Sygn. akt I ACa 46/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lipca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Małgorzata Dzieciołowska

Sędziowie: SSA Wiesława Kuberska (spr.)

SSA Krystyna Golinowska

Protokolant: stażysta Weronika Skalska

po rozpoznaniu w dniu 7 lipca 2016 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł.**

przeciwko **M. P. (1)**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 19 października 2015 r. sygn. akt I C 118/15

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od M. P. (1) na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w Ł. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

Sygn. akt I ACa 46/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 19 października 2015 r. Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie z powództwa (...) Spółka Akcyjna w Ł. (dawna nazwa (...) Spółka Akcyjna w Ł.) przeciwko M. P. (1) o zapłatę, na skutek zarzutów pozwanej M. P. (1) od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla wydanego przez Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie sygn. akt I Nc 590/14 w dniu 18 grudnia 2014 roku: uchylił nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym w stosunku do M. P. (1) w części dotyczącej kwoty 50.514,00 zł i w tym zakresie umorzył postępowanie w sprawie, a ponadto uchylił nakaz zapłaty w części orzekającej o kosztach postępowania i zasądził od pozwanej M. P. (1) na rzecz (...) Spółka Akcyjna w Ł. kwotę 11.940,20 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 7.217,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt. 1 wyroku) oraz utrzymał w mocy nakaz zapłaty w pozostałej części (pkt. 2 wyroku).

(wyrok – k. 261)

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło na podstawie następujących ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny podziela w całości i uznaje za własne. Okręgowy w Ł. nakazem zapłaty z dnia 18 grudnia 2014 roku nakazał M. K., M. P. (1) i A. P., aby zapłacili solidarnie z weksla na rzecz powoda kwotę 403.057,83 zł z ustawowymi odsetkami od dnia

18 maja 2013 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 12.256,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 7.217,00 zł w terminie dwóch tygodni, albo wnieśli w tymże terminie zarzuty. W dniu 16 stycznia 2015 roku pozwana M. P. (1) wniosła zarzuty od wyżej wskazanego nakazu zapłaty. Pozwana podniosła, iż weksel został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową w zakresie sumy wekslowej, której wysokość jest niezgodna ze zobowiązaniami wynikającymi z wypowiedzenia umowy leasingu o numerze (...). Ponadto pozwana wskazała brak udowodnienia przez powoda wysokości dochodzonego roszczenia oraz należności dochodzonych na podstawie załączonego do pozwu weksla. Pozwana podniosła również brak istnienia jakiegokolwiek zobowiązania po stronie (...) Spółki Jawnej w C. w stosunku do powoda, a tym samym brak podstaw do wypełnienia przedmiotowego weksla. Ponadto pozwana zarzuciła, że strona powodowa rozwiązując umowę leasingu winna podjąć działania mające na celu odzyskanie przedmiotów leasingu, a tego nie uczyniła. Wartość tych rzeczy jest niewątpliwą korzyścią strony powodowej, o którą to korzyść winno zostać pomniejszone zobowiązanie leasingobiorcy, a w konsekwencji także poręczyciela. Wobec powyższego, pozwana M. P. (1) wniosła o uchylenie nakazu zapłaty z dnia 18 grudnia 2014 roku, oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W odpowiedzi na zarzuty strona powodowa wniosła o utrzymanie nakazu zapłaty w mocy co do kwoty 369.009,83 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 18 maja 2013 roku do dnia zapłaty oraz kosztami procesu w wysokości 12.043,20 zł, w tym kosztami zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 7.217,00 zł, jednocześnie cofając powództwo w zakresie kwoty 34.048,00 zł i wnosząc o umorzenie postępowania w tym zakresie z uwagi na zagospodarowanie dwoma przedmiotami leasingu po wytoczeniu powództwa. W toku dalszego postępowania ostatecznie powodowa spółka sprecyzowała swoje stanowisko i oświadczyła, że cofa powództwa w zakresie kwoty 50.514,00 zł wraz ze zrzeczeniem się roszczenia z uwagi na wygaśnięcie zobowiązania poprzez zaspokojenie roszczenia ze sprzedaży przedmiotów leasingu.

W dniu 26 września 2011 roku (...) Spółka Jawna z siedzibą w C. zawarła z (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w Ł. umowę leasingu operacyjnego o nr (...). Przedmiotem leasingu były rębak do drzewa – D. typ (...), agregat spawalniczy prądotwórczy – K. typ (...) 180 EW, grabie mechaniczne do ładowarki i przenośnik taśmowy przejezdny typ PT 800. Umowa została zawarta do dnia 20 września 2015 roku. Korzystający zobowiązał się do terminowego regulowania opłat leasingowych i innych płatności na rzecz finansującego określonych w umowie leasingu, a skonkretyzowanych w terminarzu opłat, stanowiącym załącznik nr 1 do umowy. Zgodnie z terminarzem opłat korzystający miał uiścić w dniu 30 września 2011 roku opłatę wstępną w kwocie 64.220,00 zł netto, a następnie miał uiszczać raty leasingowe, począwszy od dnia 20 października 2011 roku do 20 września 2015 roku oraz miał uiścić w dniu 20 września 2015 roku, opłatę końcową w wysokości 19.266,00 zł netto. Strony umowy postanowiły również, że integralną jej częścią będą załączniki (terminarz opłat, ogólne warunki umowy leasingu, specyfikacja umowy leasingu) a w sprawach nieuregulowanych zastosowanie będą miały przepisy Kodeksu cywilnego. W § 7 ust. 7 pkt 7.1 warunków ogólnych umowy leasingu strony ustaliły, że finansujący może rozwiązać umowę leasingu ze skutkiem natychmiastowym, jeżeli korzystający pomimo upomnienia na piśmie i wyznaczenia dodatkowego terminu, zalega z jakąkolwiek płatnością wynikającą z umowy. W przypadku rozwiązania umowy z wyżej wymienionego powodu korzystający zobowiązany jest w dniu rozwiązania umowy do zwrotu przedmiotu leasingu. Poza obowiązkami korzystającego do zapłaty opłat leasingowych wymaganych do dnia rozwiązania umowy leasingu, finansujący może żądać od korzystającego zapłacenia odszkodowania w wysokości sumy wszystkich przewidzianych w umowie leasingu a niewymagalnych do dnia jej rozwiązania opłat leasingowych, pomniejszonych o korzyści. Przy ustalaniu wysokości odszkodowania uwzględniane są następujące korzyści m.in. wynikające ze sprzedaży przedmiotu leasingu (cena netto), pomniejszona o koszty sprzedaży, koszty związane z posiadaniem, zapobieżeniem utracie lub pogorszeniu stanu przedmiotu leasingu, poniesione przez finansującego od dnia rozwiązania umowy do dnia sprzedaży przedmiotu leasingu. Zaliczenie płatności korzystającego, bez względu na dyspozycje następuje w następującej kolejności: na odsetki za opóźnienie w zapłacie, wszelkie zaległe opłaty leasingowe oraz wszelkie należności finansującego wynikające z innych stosunków umownych łączących finansującego i korzystającego – od najdawniej wymagalnej należności, inne opłaty wynikające z umowy leasingu, koszty związane z prowadzeniem, samodzielnie przez finansującego lub osoby przez niego upoważniane, wszelkich działań mających na celu odzyskanie wszelkich należnych z tytułu umowy leasingu oraz przedmiotu leasingu (w tym transport i inne), a także koszty postępowania sądowego. Dodatkowe opłaty leasingowe to opłaty, wynikające z nie wywiązania się przez kupującego z nałożonych obowiązków w terminie np. odsetki za zwłokę,

opłaty karne. Dodatkowe koszty związane z obsługą umowy pobierane są zgodnie z aktualnie obowiązującą tabelą opłat i prowizji. Zabezpieczeniem umowy stały się dwa weksle in blanco korzystającego wraz z deklaracją wekslową, poręczoną przez A. P., M. K. i M. P. (1). Zgodnie z deklaracją wekslową z dnia 26 września 2011 roku powód mógł wypełnić w każdym czasie weksel in blanco bez protestu na sumę odpowiadającą zadłużeniu wynikającemu z umowy leasingu nr (...) z dnia 26 września 2011 roku, w tym z tytułu opłat leasingowych i innych świadczeń wynikających z umowy leasingu, odsetek za opóźnienie płatności oraz innych świadczeń ubocznych.

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. zawarła w dniu 6 lipca 2012 roku umowę i udzieliła pełnomocnictwa (...) Finanse Spółce Akcyjnej z siedzibę we W., do dochodzenia należności od swoich dłużników. Z kolei (...) SA, reprezentowana przez R. L. – wiceprezesa Zarządu, udzieliła z dniem 7 listopada 2012 roku pełnomocnictwa M. S. do składania oświadczeń woli w imieniu (...) Finanse SA we W. w zakresie kierowania do dłużników (...) SA w Ł. ostatecznych wezwań do zapłaty oraz oświadczeń o rozwiązaniu umowy leasingowej. Do składania oświadczeń w imieniu (...) Finanse S. A. we W. uprawniony jest każdy członek zarządu samodzielnie. W dniu 8 listopada 2012 roku, z uwagi na fakt, iż (...) Spółka Jawna z siedzibą w C. nie wywiązywała się z obowiązków wynikających z przedmiotowej umowy, (...) Finanse Spółka Akcyjna we W., reprezentowana przez M. S. w imieniu powoda, rozwiązała w trybie natychmiastowym bez okresu wypowiedzenia umowę leasingu o nr (...) z dnia 26 września 2011 roku, wzywając jednocześnie (...) Spółkę Jawną z siedzibą w C. do uiszczenia zaległych opłat leasingowych wraz z odsetkami za zwłokę w zapłacie i do zwrotu przedmiotów leasingu w terminie do dnia 26 listopada 2012 roku. Pozwani odebrali oświadczenie powoda o rozwiązaniu umowy leasingu. (...) Spółka Jawna z siedzibą w C. nie zwróciła powodowi przedmiotów leasingu. Pismem z dnia 15 kwietnia 2013 roku strona powodowa wezwała (...) Spółkę Jawną z siedzibą w C. do zapłaty w terminie do dnia 29 kwietnia 2014 roku odszkodowania należnego z tytułu przedterminowego rozwiązania umowy o nr (...) z dnia 26 września 2011 roku w wysokości 259.391,04 zł oraz do zapłaty opłat leasingowych oraz kary umownej za okres bezumownego pozostawiania przedmiotu leasingu w posiadaniu korzystającego wraz z odsetkami od dnia wymagalności do dnia zapłaty w łącznej kwocie 143.666,79 zł. Na dzień 15 kwietnia 2013 roku odsetki zostały wyliczone na kwotę 5.800,75 zł. Wobec tego, że korzystający nie uregulował należności w terminie, powód uzupełnił wystawiony przez niego weksel in blanco na kwotę 403.057,83 zł określając, że weksel będzie płatny w dniu 17 maja 2013 roku w siedzibie (...) S. A. w Ł., zawiadamiając go o tym. Pomimo tego, (...) Spółka Jawna w C. nie uregulowała należności, co spowodowało, że powód zawiadomił o tym fakcie M. K., A. P. i M. P. (1) jako poręczycieli wekslowych. Rozliczenie umowy leasingu na dzień wystawienia weksla wynosiło 403.057,83 zł. Na powyższą kwotę złożyły się: niezapłacone przez korzystającego okresowe opłaty leasingowe w kwocie 44.342,46 zł; niezapłacone opłaty dodatkowe dotyczące ubezpieczenia i monitoringu w kwocie 2.554,00 zł; odsetki umowne w wysokości 5.800,75 zł; kara umowna za pozostawienie przedmiotu leasingu w posiadaniu korzystającego po rozwiązaniu umowy w wysokości 90.969,58 zł; odszkodowanie z tytułu przedterminowego rozwiązania umowy leasingu w kwocie 259.391,04 zł. (...) Spółka Jawna z siedzibą w C. nie zwróciła dobrowolnie powodowi przedmiotów leasingu, co było przedmiotem zainteresowania Prokuratury Rejonowej Ł. w Ł., w sprawie o sygn. 2 Ds. 1931/13. W związku z powyższym powód powierzył odbiór rzeczy firmie windykacyjnej, która w dniu 15 kwietnia 2014 roku odebrała agregat spawalniczy prądotwórczy – K. typ (...) 180 EW i przenośnik taśmowy przejezdny typ PT 800, zaś w dniu 17 kwietnia 2014 roku rębak do drzewa – D. typ (...). Grabie mechaniczne do ładowarki nie zostały odzyskane przez powoda, w wyniku strona powodowa zgłosiła do zakładu ubezpieczeń szkodę wynikającą z przywłaszczenia przez korzystającego powyższego urządzenia, stanowiącego przedmiot umowy leasingu. Towarzystwo (...) S. A. prowadzi postępowanie likwidacyjne. Po odzyskaniu przedmiotów leasingu w postaci: rębaka do drzewa – D. typ (...), agregatu spawalniczego prądotwórczy – K. typ (...) 180 EW, przenośnika taśmowego przejezdnego typ PT 800, zostały one przekazane do magazynu strony powodowej a następnie zostały wycenione i zaoferowane do sprzedaży. Oferty sprzedaży były wyświetlane na portalu aukcyjnym (...) S. A. w Ł. oraz na ogólnodostępnych portalach aukcyjnych – otoMoto.pl i G.. pl. (...) do drewna został ostatecznie zbyty za kwotę 34.000,00 zł, przenośnik taśmowy za kwotę 17.000,00 zł, zaś agregat spawalniczy za kwotę 1.700,00 zł. Każdorazowo wybierana była najwyższa z ofert. Powyższe przedmioty zostały zbyte w pierwszym kwartale 2015 roku. Rozliczenie leasingu z umowy (...) na dzień 25 lutego 2015 roku, po uwzględnieniu korzyści uzyskanych ze sprzedaży przedmiotów leasingu, tj. agregatu spawalniczego, rębaka do drewna i przenośnika taśmowego, wynosi 352.543,83 zł, na co składa się: niezapłacone przez korzystającego okresowe opłaty leasingowe w kwocie 44.342,46 zł; niezapłacone opłaty dodatkowe dotyczące

ubezpieczenia i monitoringu w kwocie 2.554,00 zł; odsetki umowne w wysokości 5.800,75 zł; kara umowna za pozostawienie przedmiotu leasingu w posiadaniu korzystającego po rozwiązaniu umowy w wysokości 90.969,58 zł; odszkodowanie z tytułu przedterminowego rozwiązania umowy leasingu w kwocie 208.877,04 zł (259.391,04 zł – 50.514,00 zł = 208.877,04 zł, gdzie kwota 50.514,00 zł jest korzyścią uzyskaną ze sprzedaży urządzeń i wynika z następującego rozliczenia: 52.700,00 zł – suma cen netto ze sprzedaży pomniejszona o koszty sprzedaży w wysokości 2.186,00 zł, co stanowi 50.514,00 zł). W dniu 27 marca 2013 roku uległa zmianie firma powoda z (...) Spółka Akcyjna w Ł. na (...) Spółka Akcyjna w Ł..

Oceniając materiał dowodowy stanowiący podstawę powyższych ustaleń faktycznych, Sąd a quo wskazał, że był on w istocie bezsporny, wynikał przede wszystkim z przedłożonych do akt sprawy dokumentów oraz z zeznań świadka M. P. (2), który szczegółowo zeznał na okoliczność sposobu sprzedaży przedmiotów poleasingowych, będących własnością powoda. Sąd Okręgowy uzasadnił oddalenie wniosku dowodowego strony pozwanej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego do spraw wyceny ruchomości w ten sposób, że zmierza on tylko do przedłużenia postępowania sądowego. Przedmioty leasingu: rębak do drzewa – D. typ (...), agregat spawalniczy prądotwórczy – K. typ (...) 180 EW, przenośnik taśmowy przejezdny typ PT 800, zostały wycenione przez rzeczoznawcę powołanego przez stronę powodową w trakcie procesu sprzedaży poleasingowej i mając na względzie powyższą wycenę zostały zaoferowane do sprzedaży, w takiej której wybrana została najwyższa oferta.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd pierwszej instancji ocenił powództwo za w pełni uzasadnione, gdyż strona powodowa wykazała, że przysługuje jej wobec pozwanej roszczenie o zapłatę 352.543,83 zł wraz z należnymi odsetkami od dnia 18 maja 2013 roku do dnia zapłaty. Pozwanej M. P. (1) jako poręczycielowi wekslowemu służyły wszystkie zarzuty dotyczące stosunku podstawowego, w tym zarzut wypełnienia weksła niezgodnie z umową stron, a w szczególności określenia sumy wekslowej niezgodnie z umową. W przypadku nieprawidłowego uzupełnienia weksła przez remitenta odpowiedzialność dłużnika głównego jak i poręczyciela wekslowego istniałaby tylko w takich granicach, w jakich odpowiadałby on w razie prawidłowo wypełnionego weksła. Zgodnie z art. 709¹ k.c. przez umowę leasingu finansujący zobowiązują się, w zakresie działalności swojego przedsiębiorstwa, nabyć rzecz od oznaczonego zbywcy na warunkach określonych w tej umowie i oddać tę rzecz korzystającemu do używania albo używania i pobierania pożytków przez czas oznaczony, korzystający zaś zobowiązuje się zapłaci finansującemu w uzgodnionych ratach wynagrodzenie pieniężne, równe co najmniej cenie lub wynagrodzeniu z tytułu nabycia rzeczy przez finansującego. W przedmiotowej sprawie wobec nie wywiązywania się przez (...) Spółkę Jawną z siedzibą w C. z warunków przedmiotowych umów leasingu, powód skutecznie rozwiązał umowę leasingu operacyjnego i wezwał do zwrotu należności ustalonych początkowo na kwotę 403.057,83 zł. M. S., która złożyła (...) Spółce Jawnej w C. w dniu 8 listopada 2012 roku oświadczenie o rozwiązaniu w trybie natychmiastowym umowy leasingu operacyjnego, była w sposób prawidłowy upoważniona przez R. L. – wiceprezesa Zarządu (...) Finanse Spółkę Akcyjną we W., do kierowania do dłużników (...) S. A. w Ł. ostatecznych wezwań do zapłaty oraz oświadczeń o rozwiązaniu umowy leasingowej.

Pozwana nie wykazała, aby roszczenie dochodzone przez powoda było bezzasadne, jak również nie zakwestionowała skutecznie wysokości dochodzonego przez stronę powodową roszczenia. Niewątpliwie to na pozwanej ciążył onus probandi w przedmiotowej sprawie. Powód zgodnie z żądaniem pozwanej złożył dokumenty, z których wynikał sposób wyliczenia i wysokość dochodzonych pozwem należności. Zatem w ocenie Sądu, roszczenie ze stosunku cywilnego, który łączył strony jest zasadne. Niewątpliwie uznać należy, iż wobec nie uiszczenia przez (...) Spółkę Jawną w C. należności z tytułu zawartej umowy leasingu operacyjnego, powód miał prawo uzupełnić weksel, a zatem powstało ważne zobowiązanie pomiędzy poręczycielem wekslowym – M. P. (1) a wierzycielem wekslowym – powodem (...) Spółką Akcyjną w Ł.. Zgodnie bowiem z treścią art. 31 Prawa wekslowego podpis poręczyciela wraz ze słowem „poręczam” oraz wskazaniem osoby, za którą dano poręczenie został umieszczony na wekslu. Zobowiązanie poręczyciela powstało z chwilą wydania weksła wierzycielowi wekslowemu. Konotacją powołanej wyżej zasady wyrażonej w art. 104 Prawa wekslowego jest określenie skutków poręczenia udzielonego za wystawcę weksła własnego. W myśl bowiem art. 32 Prawa wekslowego poręczyciel odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył. W omawianym przypadku poręczyciel odpowiada więc tak jak dłużnik główny (wystawca weksła własnego). Odpowiedzialność M. P. (1) jako poręczyciela wekslowego jest odpowiedzialnością solidarną z innymi poręczycielami wekslowymi oraz z

dłużnikiem głównym, bowiem przepis art. 47 Prawa wekslowego stanowi, że kto weksel wystawił, przyjął, indosował lub zań poręczył, odpowiada wobec posiadacza solidarnie.

Zdaniem Sądu a quo w zakresie kwoty 50.514,00 zł doszło do skutecznego i dopuszczalnego cofnięcia pozwu, co skutkowało na podstawie art. 496 k.p.c. uchynieniem nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w sprawie o sygn. akt I Nc 590/14 w dniu 18 grudnia 2014 roku w stosunku do pozwanej M. P. (1) i umorzeniem postępowania w tym zakresie na podstawie art. 355 §1 k.p.c. Ponadto Sąd pierwszej instancji uchylił nakaz zapłaty w części orzekającej o kosztach postępowania i zasądził od pozwanej M. P. (1) na rzecz (...) Spółka Akcyjna w Ł. kwotę 11.940,20 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 7217,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w sprawie. Na przedmiotowe koszty złożyły się koszty zastępstwa procesowego w sprawie w wysokości 7.200,00 zł ustalone w oparciu o § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu, powiększone o należną opłatę skarbową w wysokości 17,00 zł oraz opłata od pozwu w wysokości 4.724 zł, liczona od kwoty 352.543,83 zł. W pozostałym zakresie tj. w zakresie kwoty 352.543,83 zł, Sąd na podstawie art. 496 k.p.c. utrzymał nakaz zapłaty w mocy.

(uzasadnienie wyroku – k. 263 – 269)

Apelację od powyższego wyroku wywiodła strona pozwana, zaskarżając go w zakresie pkt. 1 w odniesieniu do kosztów procesu oraz w zakresie pkt. 2. Skarżąca zawarła w apelacji następujące zarzuty:

1. naruszenia przepisów prawa materialnego, tj.:

a) art. 709¹⁵ k.c. poprzez jego błędną wykładnię powodującą niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że korzyścią dla finansującego związaną z wcześniejszym rozwiązaniem umowy leasingu jest cena sprzedaży odzyskanego przedmiotu leasingu bez konieczności ustalania jego wartości rynkowej, podczas gdy na cenę tę korzystający nie ma żadnego wpływu, stąd też nie musi ona być równa wartości rynkowej przedmiotu umowy;

b) art. 709¹⁵ k.c. poprzez jego błędną wykładnię powodującą niewłaściwe zastosowanie i zaniechanie rozliczania dalszych korzyści uzyskanych przez finansującego w związku z wcześniejszym rozwiązaniem umowy leasingu, a obejmujących koszty kredytu rzeczowego, które istniałyby nadal gdyby umowa nie została wypowiedziana;

c) art. 709¹⁵ k.c. w zw. z art. 709⁵ § 1 i 3 k.c. poprzez ich błędną wykładnię powodującą zaniechania ustalenia ewentualnych korzyści uzyskanych przez powoda z tytułu odszkodowania od ubezpieczyciela w związku z utratą przedmiotu leasingu w postaci grabi mechanicznych do ładowarki;

2. naruszenia przepisów postępowania, które miało wpływ na treść orzeczenia, tj.:

a) art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków dowodowych pozwanej o przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych sądowych i złożenia przez stronę powodową dokumentów na okoliczność wartości rynkowej przedmiotów umowy leasingu;

c) art. 207 § 6 k.p.c. w zw. z art. 104 k.c. poprzez ich niezastosowanie a w konsekwencji błędne przyjęcie, że M. S. była uprawniona do reprezentowania strony powodowej do wypowiedzenia umowy leasingu, mimo, że strona powodowa powołała się na pełnomocnictwo dla tej osoby pochodzące od R. L. dopiero w dniu 11 czerwca 2015 r., a wcześniej w toku całej korespondencji i w dowodach załączonych do pozwu powoływała się na pełnomocnictwo pochodzące od B. L..

W konsekwencji tak sformułowanych zarzutów skarżąca wniosła o zmianę wyroku poprzez uchynienie nakazu zapłaty w całości i oddalenie powództwa ewentualnie o uchynienie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach procesu za II instancję.

(apelacja – k. 277 – 279)

Powodowa spółka w odpowiedzi na apelację wniosła o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

(odpowiedź na apelację – k.291 – 299)

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jest nietrafna i podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Wbrew chronologii zarzutów apelacyjnych należy rozpocząć rozważania od ustosunkowania się do treści zarzutów naruszenia prawa procesowego, gdyż tylko te decydują o trafności lub braku trafności poczynionych ustaleń faktycznych, a te z kolei determinują zastosowanie prawa materialnego, a zatem nie sposób odnosić się najpierw do zastosowania tych ostatnich.

Przede wszystkim należy wskazać, że Sąd ad quem podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uchwale z dnia 31 stycznia 2008 r. w sprawie III CZP 49/07 (OSNC 2008/6/55), że sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. W związku z tym dla postępowania apelacyjnego znaczenie wiążące mają tylko takie uchybienia prawa procesowemu, które zostały przedstawione w apelacji i nie są wyłączone spod kontroli sądu odwoławczego na podstawie przepisu szczególnego. Takim przepisem jest art. 380 k.p.c., przewidujący, że sąd drugiej instancji na wniosek strony – a więc nigdy z urzędu – rozpoznaje również te postanowienia sądu pierwszej instancji, które nie podlegają zaskarżeniu w drodze zażalenia, a miały wpływ na wynik sprawy.

W tym kontekście trzeba podnieść, że w sprawie nie zachodzi żadna z okoliczności powodujących nieważność postępowania, a w apelacji sporządzonej przez zawodowego pełnomocnika nie zgłoszono wniosków w trybie art. 380 k.p.c. W szczególności dotyczy to kontroli postanowienia o oddaleniu wniosku dowodowego o przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego sądowego do spraw wyceny ruchomości na okoliczność rynkowej wartości odzyskanych przedmiotów umowy leasingu. Uszło uwadze skarżącej strony pozwanej, że podstawowym założeniem postępowania apelacyjnego jest dążenie do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia, opartego na materiale zebranym przez sąd pierwszej instancji i sąd odwoławczy, który musi samodzielnie ocenić całokształt zebranego w sprawie materiału dowodowego z uwzględnieniem faktów z zakresu notoryjności powszechnej i urzędowej, faktów przyznanych lub niezaprzeczonych, a także domniemań prawnych. Merytoryczny charakter postępowania apelacyjnego sprawia, że sąd drugiej instancji zmierza do naprawienia błędów popełnionych przez sąd pierwszej instancji; w tym znaczeniu postępowanie apelacyjne jest przedłużeniem postępowania przeprowadzonego przed sądem pierwszej instancji. Istotę postępowania apelacyjnego charakteryzuje też art. 386 § 4 k.p.c., zgodnie z którym, poza wypadkami określonymi w § 2 i 3, sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości (uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 sierpnia 2007 r., III CSK 61/07, OSNC 2008/10/119). Żadna z tych okoliczności nie zachodzi w przedmiotowym stanie sprawy, a zatem po pierwsze chybiony jest – choć tylko ewentualny, wniosek apelacji o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Łodzi, a po drugie bez wniosków w trybie art. 380 k.p.c. Sąd ad quem nie mógł rozważyć poprawności oddalenia wniosków opisanych powyżej. Trzeba też zaznaczyć, że – jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 7 lipca 1999 r., I CKN 504/99 (OSNC 2000, nr 1, poz. 17) – art. 382 k.p.c. nie stanowi samodzielnej podstawy działania sądu drugiej instancji, gdyż swą funkcję merytoryczną (rozpoznawczą) sąd ten spełnia, w zależności od potrzeb oraz wniosków stron, posługując się różnymi instrumentami procesowymi i stosując, przez odesłanie ujęte w art. 391 k.p.c., różne przepisy o postępowaniu przed sądem pierwszej instancji (np. przepisy o rozprawie, o dowodach, o orzeczeniach itd.). Te same rozważania należy odnieść do wniosku zawartego w zarzutach od nakazu zapłaty, zmierzającego do zobowiązania strony powodowej do przedstawienia dokumentacji, z

której miał wynikać sposób wyliczenia roszczenia będącego przedmiotem sporu. Wydaje się, co prawda, że wniosek ten został uwzględniony przez Sąd a quo, a strona powodowa zobowiązanie wykonała, niemniej apelujący odwołuje się – choć bez sprecyzowania o jakie dokumenty chodzi, do tego wniosku w zarzucie naruszenia art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c.

Niezależnie jednak od tego, nawet gdyby przyjąć, że sformułowany zarzut apelacyjny naruszenia art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. poprzez zaniechanie przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego sądowego na okoliczność wartości rynkowej ruchomości będących przedmiotem umowy leasingu, zawiera wniosek w trybie art. 380 k.p.c., to jest on bezzasadny. Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił, że zgodnie z § 7 ust. 7 pkt. 7.1 warunków ogólnych umowy leasingu strony uzgodniły, że finansujący może rozwiązać umowę leasingu ze skutkiem natychmiastowym. W takim przypadku – jak wynika z § 7 ust. 10 pkt. 10.2. o.w.u., za wynikające z umowy korzyści między innymi uważa się „cenę netto (bez podatku VAT) ze sprzedaży przedmiotu leasingu, pomniejszona o koszty sprzedaży, koszty ogłoszeń. Koszty prowizji pośrednika, koszty związane z doprowadzeniem przedmiotu leasingu do stanu umożliwiającego sprzedaż”. Strony w żadnej mierze nie odnosiły się do wartości rynkowej przedmiotu leasingu. Sprzedaż tychże ruchomości pozostawiono za zgodą obu stron w gestii finansującego, a nie korzystającego. Na marginesie trzeba jedynie wspomnieć, że w świetle zasad doświadczenia życiowego cena sprzedaży jest najlepszym miernikiem wartości rynkowej, w szczególności używanych (i częściowo zużytych) ruchomości. Jeżeli zaś chodzi o wniosek dowodowy dotyczący nieokreślonych „dokumentów”, to po pierwsze nie wiadomo, o jakie dokumenty chodzi, po drugie nie wiadomo, o jakie korzyści chodzi, gdyż skarżąca nie wskazuje jakich konkretnych dodatkowych korzyści w rozumieniu § 7 ust. 10 pkt. 10.2. o.w.u. strona powodowa nie odliczyła od dochodzonej, nie mówiła o konieczności udowodnienia istnienia tych elementów.

W zasadzie w sposób skonkretyzowany apelacja odnosi się jedynie do braku odliczenia odszkodowania uzyskanego przez stronę powodową od (...) SA z tytułu utraconych grabi mechanicznych do ładowarki. Na moment zamknięcia rozprawy przed Sądem pierwszej instancji postępowanie likwidacyjne nie zostało jeszcze zakończone. Obecnie, jak wynika z dokumentu załączonego do odpowiedzi na apelację – k. 300 – 301 akt sprawy, należy ustalić, że finansujący nie uzyskał ochrony ubezpieczeniowej i tym samym brak jest możliwości dalszego zmniejszenia wysokości dochodzonego roszczenia. A zatem bezzasadny okazał się zarzut naruszenia art. 709¹⁵ k.c. w zw. z art. 709⁵ § 1 i 3 k.c. poprzez ich błędną wykładnię powodującą zaniechania ustalenia ewentualnych korzyści uzyskanych przez powoda z tytułu odszkodowania od ubezpieczyciela w związku z utratą przedmiotu leasingu w postaci grabi mechanicznych do ładowarki.

Strona pozwana zupełnie pomija fakt, że nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym jest orzeczeniem co do istoty sporu i mają do niego odpowiednie zastosowanie przepisy o wyroku (art. 353² k.p.c.). Zgodnie z art. 493 § 1 k.p.c. pozwany wnosząc zarzuty od nakazu zapłaty powinien był przedstawić zarzuty, które należy zgłosić pod rygorem ich utraty przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy oraz okoliczności faktyczne i dowody. Spóźnione twierdzenia i dowody, sąd pomija, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w zarzutach bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy, albo że występują inne wyjątkowe okoliczności. M. P. (1) w zarzutach od nakazu zapłaty (k. 27 – 29) zaskarżyła nakaz zapłaty w całości, a zatem przejęła na siebie obowiązek udowodnienia, że powództwo podlega oddaleniu w całości. Tymczasem w treści zarzutów nie pojawiły się żadne wnioski dowodowe, które zmierzałyby do udowodnienia bezzasadności całego roszczenia, szczególnie w aspekcie nieuwzględnienia przez powodową spółkę wszystkich korzyści związanych z przedwczesnym rozwiązaniem umowy leasingu. Mimo to, Sąd Okręgowy uwzględnił wniosek pozwanej zawarty w piśmie z dnia 14 września 2015 r. – k. 247, o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka M. P. (2) na okoliczności możliwości uzyskania wyższej ceny ze sprzedaży części odzyskanych przedmiotów umowy leasingu, choć należałoby przyjąć, że pozwana utraciła prawo powoływania się na nowe dowody, które nie zostały zgłoszone w zarzutach od nakazu zapłaty. Mimo reprezentowania pozwanej przez zawodowego pełnomocnika procesowego, nie zostały przedstawione żadne okoliczności, które zostały ujęte w art. 493 § 1 in fine k.p.c. Jednakże przeprowadzenie tego dowodu nie potwierdziło zarzutów pozwanej i tym bardziej wskazało na zasadność roszczeń strony powodowej.

Reasumując, nietrafny jest zarzut naruszenia art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków dowodowych pozwanej o przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych sądowych i złożenia przez stronę powodową dokumentów na okoliczność wartości rynkowej przedmiotów umowy leasingu, oraz z tych samych przyczyn zarzuty naruszenia art. 709¹⁵ k.c. w obu ujęciach przedstawionych w skardze apelacyjnej.

Odnosząc się natomiast do ostatniego zarzutu naruszenia art. 207 § 6 k.p.c. w zw. z art. 104 k.c. poprzez ich niezastosowanie, a w konsekwencji błędne przyjęcie, że M. S. była uprawniona do reprezentowania strony powodowej do wypowiedzenia umowy leasingu, to przede wszystkim trzeba powiedzieć, że skarżący formułując ten zarzut popada w wewnętrzną sprzeczność. W uzasadnieniu apelacji strona powodowa odwołuje się do poglądów judykatury – z którymi oczywiście należy się zgodzić, że kwestia umocowania do dokonania czynności jest zagadnieniem materialnoprawnym, które powinno być brane pod uwagę przez sąd z urzędu, a jednocześnie problem ten dostrzega w kategorii prekluzji procesowej, stanowiącej jedynie narzędzie ścieśniania procesu, niemogące uniemożliwiać rozstrzygania o sporze zgodnie z prawdą (art. 212 § 1 k.p.c.). Przy czym dodatkowo skarżąca strona pozwana pomija okoliczność, że zgodnie z cytowanym już art. 493 § 1 k.p.c., to ona utraciła prawo powoływania się na fakty i dowody niezgłoszone w zarzutach od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym. A na tym etapie pozwana w żadnej mierze nie kwestionowała umocowania M. S. do wypowiedzenia umowy leasingu.

Dalej, nie jest prawdziwa teza tego zarzutu apelacji, że strona powodowa w toku całej korespondencji i w dowodach załączonych do pozwu powoływała się na pełnomocnictwo dla M. S. pochodzące od B. L.. To zagadnienie w ogóle nie było podniesione w treści pozwu, gdyż odwoływał się on jedynie do zobowiązania wekslowego pozwanej. Do pozwu nie zostały dołączone żadne dokumenty odnoszące się do M. S. i podstaw jej działania w imieniu strony powodowej. Takich dokumentów nie przedstawiła pozwana w załączeniu do zarzutów od nakazu zapłaty i nie zakwestionowała tego pełnomocnictwa.

Strona powodowa dopiero do bardzo obszernej odpowiedzi na zarzuty załączyła pismo z dnia 8 listopada 2012 r. – k. 80 akt sprawy, z którego wynika, że oświadczenie o wypowiedzeniu umowy leasingu zostało dokonane „z upoważnienia (...) SA M. S. Kierownik D. (...) Klienta Kluczowego Departament (...) Klienta”. W nagłówku tego pisma znajduje się informacja, że (...) Finanse SA działa w imieniu (...) SA na podstawie pełnomocnictwa udzielonego w dniu 6 lipca 2012 r. W tym dokumencie nie pojawia się nazwisko B. L.. W samej treści odpowiedzi na zarzuty nie powołano się ani na pełnomocnictwo dla firmy (...) SA, ani na jej wewnętrzny sposób funkcjonowania. W ocenie Sądu Apelacyjnego w żadnym dokumencie znajdującym się w aktach sprawy nie ma informacji o tym, że B. L. udzielił pełnomocnictwa M. S.. Strona pozwana podnosząc tę kwestię po raz pierwszy w piśmie procesowym z dnia 18 maja 2015 r. – k. 229 akt sprawy, nie wskazała, z jakiego dokumentu znajdującego się w aktach sprawy lub poza nimi wywodzi ten fakt. Takiego dokumentu nie wskazano również w apelacji, powtarzając jedynie na stronie 5 apelacji (k. 279 akt sprawy) ten sam zapis (z błędem gramatycznym), który znalazł się w piśmie z dnia 18 maja 2015 r. „z treści dokumentów przedłożonym przez powoda wynika...”. Jedynym dowodem dotyczącym pełnomocnictwa udzielonego M. S. jest dokument z dnia 7 listopada 2012 r. na karcie 240 akt sprawy. Dowodu tego strona pozwana nawet nie próbowała podważyć. A zatem trzeba przyjąć, że nie zachodzi zarzucana nieważność czynności prawnej w postaci wypowiedzenia umowy leasingu.

Z tych wszystkich względów apelacja podlegała oddaleniu.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono zgodnie z art. 98 k.p.c. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika strony powodowej ustalono na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłaty za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 490).